

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/74/2023
Identifikačné číslo spisu:	5117010998
Dátum vydania rozhodnutia:	19.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5117010998.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 19. februára 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvineného U. M., pre prečin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, o dovolaní obvineného U. M. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1To/58/2022, zo 4. októbra 2022

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. M. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 35T/89/2017, z 20. apríla 2022 bol obvinený U. M. uznaný za vinného z prečinu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

„ako osoba zodpovedná za riadne vedenie účtovníctva obchodnej spoločnosti zapísanej v Obchodnom registri SR pod obchodným menom W. F., s. r. o., so sídlom U. Č.. X, XXX XX Ž., IČO: XX XXX XXX v období rokov 2009 a 2010 ako osoba, ktorá ako jediná mohla s účtovníctvom disponovať, zatajil povinné údaje o závažných skutočnostiach v podkladoch slúžiacich na kontrolu účtovníctva tým, že nezisteným spôsobom s ním naložil.“

Prvostupňový súd za to uložil obvinenému U. M. podľa § 259 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov. Zároveň podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona mu výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil a určil skúšobnú dobu vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov. K tomu najvyšší súd len dodáva, že súdna prax dlhodobo vyžaduje sformulovanie dvoch samostatných výrokov, jednak o podmienечnom odložení výkonu trestu odňatia slobody, jednak o určení výmery skúšobnej doby.

Krajský súd v Žiline uznesením, sp. zn. 1To/58/2022, zo 4. októbra 2022 rozhodol tak, že podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného U. M., ktoré podal proti uvedenému rozsudku Okresného súdu Žilina. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol nasledovné: „Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa po dôkladnom preštudovaní predloženého spisového materiálu dospel k právnenému

záveru, že skutok tak, ako je uvedený vo výrokovej časti napadnutého rozsudku sa stal, naplnia všetky znaky skutkovej podstaty stíhaného trestného činu a dopustil sa ho obžalovaný. Aj podľa názoru odvolacieho súdu obžalovaného usvedčujú z jeho spáchania dôkazy, ktoré súd prvého stupňa veľmi podrobne popísal vo svojom odôvodnení. Svoje úvahy súd prvého stupňa teda správne založil predovšetkým na uvedených usvedčujúcich dôkazoch, ktoré boli potvrdené a podporené ďalšími vykonanými dôkazmi. Všetky vykonané dôkazy a okolnosti z nich vyplývajúce vo svojom súhrne (na ktoré poukázal prvostupňový súd) odôvodňujú záver, že zavinenie obžalovaného na spáchaní skutku je bez akýchkoľvek dôvodných pochybností preukázané a vyvracajú obranu obžalovaného produkovanú priebehu celého trestného konania. Na preukázanie viny obžalovaného súhrn priamych a nepriamych dôkazov musí tvoriť logickú, ničím nenarušenú a uzatvorenú sústavu navzájom sa dopĺňajúcich dôkazov, ktorá vo svojom celku nielen spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti žalovaného skutku a usvedčuje z jeho spáchania obžalovaného, ale súčasne vylučuje možnosť akéhokoľvek iného záveru. V predmetnej mase dôkazov, ktoré usvedčujú obžalovaného z predmetného skutku, neboli zistené také nedostatky, ktoré by spochybňovali ich hodnovernosť do takej miery, aby umožňovali aplikáciu procesného pravidla in dubio pro reo (ktoré vychádza z ústavnej zásady prezumpcie neviny) a oslobodiť obžalovaného spod obžaloby preto, že by nebolo dokázané, že obžalovaný sa dopustil skutku popísaného vo výrokovej časti napadnutého rozsudku. Ak súd prvého stupňa postupoval pri hodnotení dôkazov dôsledne podľa § 2 ods. 12 Tr. por., t. j., že ich hodnotil na základe vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo aj v ich súhrne, a dospel k logicky odôvodneným skutkovým zisteniam, odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. nemôže napadnutý rozsudok zrušiť len preto, že sám na základe svojho presvedčenia hodnotí tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom. V takom prípade totiž nie je možné napadnutému rozsudku vytknúť žiadnu vadu v zmysle uvedeného ustanovenia (R 53/1992). V prejednávanej veci odvolací súd ani sám na základe svojho presvedčenia nehodnotil tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom, ako tieto dôkazy hodnotil súd prvého stupňa. Odvolateľ primárne namieta v odvolaní hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa a predkladá odvolaciemu súdu vlastné hodnotenie dôkazov a vlastné predstavy záverov, ktoré mali vyplývať z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní. Hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa si ale odvolací súd v plnom rozsahu osvojil a v podrobnostiach naň poukazuje.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, predstavami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. Pokiaľ ide o odvolacie námietky obžalovaného, uvedené v písomných dôvodoch odvolania, s týmito sa odvolací súd nestotožnil a má za to, že so všetkými námietkami skutkového a právneho charakteru sa riadne vysporiadal okresný súd. V písomných dôvodoch odvolania obžalovaný z pohľadu teórie rozoberá skutkovú podstatu trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) Tr. zák., krajskému súdu je však táto teória dobre známa. Obžalovaný taktiež namieta znenie skutkovej vety. K tomuto odvolací súd len stručne uvádza, že okresný súd v celom rozsahu rešpektoval právny názor uvedený v zrušujúcom uznesení zo dňa 28.04.2020, a to nielen vo vzťahu k úprave skutkovej vety, ale aj vo vzťahu k ostatným vytýkaným skutočnostiam a podrobným spôsobom napadnutý rozsudok aj odôvodnil. Pri absencii odvolacích námietok obžalovaného proti výroku o druhu a výmere trestu, ktorý bol obžalovanému uložený súdom prvého stupňa, odvolací súd vykonal všeobecný prieskum uloženého trestu obžalovanému z hľadiska zákonnosti a primeranosti. Krajský súd zistil, že súd prvého stupňa správne aplikoval ustanovenia hmotného práva rozhodujúce v okolnostiach prípadu pre uloženie trestu odňatia slobody obžalovanému U. M.. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že tento si zadovážil dostatočný skutkový podklad k rozhodnutiu o druhu a výmere trestu, ktorý obžalovanému v konečnom dôsledku uložil. Obžalovaný U. M. svoju vlastne bližšie nešpecifikovanú výhradu k uloženému trestu vyslovil tým, že sa necíti byť vinný zo skutku, z ktorého ho uznal za vinného súd prvého stupňa. Jeho argumentáciu, smerujúcu proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o vine, odvolací súd neuznal a logicky potom nemohol považovať za dôvodné jeho odvolanie proti výroku o treste. Treba uviesť, že trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný spáchanému trestnému činu (zásada

proporcionálnosti trestu) a je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Okresný súd správne aplikoval pri úvahách týkajúcich sa ukladania trestu ustanovenie § 34 ods. 4 Tr. zák., podľa ktorého pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadne aj na to, že páchatel' trestného činu získal trestným činom majetkový prospech; ak tomu nebránia majetkové alebo osobné pomery páchatel'a alebo to nebude na ujmu náhrady škody, uloží mu s prihliadnutím na výšku tohto majetkového prospechu popri inom treste aj niektorý trest, ktorým ho postihne na majetku, pokiaľ mu takýto trest za splnenia podmienok podľa odseku 6 neuloží ako samostatný. Súd prvého stupňa správne aplikoval všetky hmotnoprávne ustanovenia rozhodujúce pre uloženie druhu a výmery trestu vrátane správneho zistenia absencie poľahčujúcich a príťažujúcich okolností a správnej aplikácie ustanovenia § 38 ods. 2 Tr. zák. Krajský súd uzatvára, že okresným súdom uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, ktorého výkon súd podmienenečne odložil s určením skúšobnej doby v trvaní 12 mesiacov, považuje odvolací súd za zákonný, primeraný a spravodlivý. Tento zákonný stav neboli odvolacie argumenty obžalovaného spôsobilé zvrátiť v rámci odvolacieho konania. Reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu ochranu aj v súdnom konaní trestnom neznamena, aby všeobecné súdy preberali skutkové a právne názory strany konania, ktoré v okolnostiach konkrétneho prípadu súvisia s uloženým druhom a výmerou. Odvolací súd preskúmal správnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku obžalovaným a nezistil žiadne pochybenie. Nezistil ani chyby, ktoré odvolaním neboli vytýkané a ktoré by boli takej povahy, že by odôvodňovali po právoplatnosti rozsudku podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania na základe ustanovenia § 371 ods. 1 Tr. por. alebo § 371 ods. 3 Tr. por. Na základe týchto skutočností potom krajský súd ako súd odvolací, odvolanie obžalovaného U. M. podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.“

Obvinený U. M., prostredníctvom svojho obhajcu, napadol dovolaním uznesenie Krajského súdu v Žiline v celom rozsahu z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. b), písm. c) a písm. i) Trestného poriadku. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Tdo/46/2007, sp. z. 3Tdo/38/2009, sp. zn. 6Tdo/24/2019. Ďalšiu časť dovolania venoval znaku „zatajenia“, kde poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 5Tdo 1425/2016, sp. zn. 5Tdo 1220/2007, sp. zn. 5Tdo 1533/2010, sp. zn. 5Tdo 549/2016 a tiež uviedol: „...v prípade tohto zákonného znaku je relevantná nasledovná časť skutkovej vety druhého rozsudku súdu prvého stupňa: “ako osoba, ktorá ako jediná mohla s účtovníctvom disponovať” “zatajil” údaje tým, že “nezisteným spôsobom nim založil”. K zákonnému znaku “zatajil” sa prima facie skutkovo najviac približuje vymedzenie “nezisteným spôsobom nim naložil”. Zákonný znak nemôže byť skutkovo vymedzený (len) tým istým slovným vymedzením, keďže skutok musí byť náležite opísaný. Nakladanie “nezisteným spôsobom” s dokladmi však z hľadiska nemožno považovať za naplnenie zákonného znaku “zatajenie”, keďže takéto vymedzenie je natoľko všeobecné, že môže zahŕňať nielen i ďalšie alternatívy skutkovej podstaty stíhaného trestného činu (napr. zničenie dokladov a pod.), ale i právom aprobované konania obvineného (napr. páchatel' ukrýje účtovníctvo bez úmyslu ho neodovzdať kontrolným orgánom). S ohľadom na objekt chránený týmto trestným činom, tak konanie obvineného malo byť vymedzené konkrétnou aktivitou obvineného vo vzťahu, ku kontrolným orgánom (t. j. daňovým orgánom či správkyňi konkurznej podstaty). Takéto vymedzenie však v skutkovej vete nemá žiaden obraz, pričom len z pojmu “naložil nezisteným spôsobom” nemožno ešte dôjsť k záveru, že došlo i k zatajeniu dokladov. Inými slovami povedané, v prípade tohto zákonného znaku (t. j. zatajenie) sa predpokladá také konanie obvineného, ktoré nevyhoví výzve kontrolným orgánom. Nie je možné uvažovať o zatajení dokladov bez existencie takej výzvy. Zatajenie je teda implicitne spojené s výzvou na predloženie dokladov vykonanou oprávneným kontrolným orgánom. Existencia takejto výzvy, či aspoň vymedzenie kontrolného orgánu by malo byť vymedzené v skutkovej vete. V prejednávanej veci však k takémuto konaniu nedošlo. Zo skutkových zistení súdov nižších inštancií vyplýva konanie obvineného, v zmysle ktorých mal na výzvu predbežnej správkyne L.. U. I. o predloženie dokladov reagovať písomne, a to napr. odpoveď obvineného zo dňa 25.07.2012, ako i odpoveď obvineného zo dňa 03.08.2012 (listiny z konkurzného spisu č. l. 97 - 138), ako i odpovede obvineného zo dňa 16.10.2012 (č. l. 116, č. l. 117 - 118). Takéto

konania obvineného sa však absolútne nepredniesli do skutkovej vety, a preto z nich nemožno vychádzať pri subsumpcii tohto zákonného znaku. Je pritom bezvýznamné, či majú oporu vo vykonanom dokazovaní, resp. ich sudy nižších inštancií uvádzajú v odôvodnení rozhodnutí, keďže je podstatné, aby boli súčasťou tzv. skutkovej vety (m.m. 4Tdo/63/2019). Toto umocňuje i to, že skutok nie je absolútne časovo uchopený v skutkovej vete; zo skutkovej vety len vyplýva, že obvinený v období rokov 2009 a 2010 bol jedinou osobou, ktorá mohla účtovníctvom disponovať. Tomuto však v žiadnom prípade nekorešpondujú výsledky vykonaného dokazovania, a to navyše za situácie, ak sudy nižších inštancií skutok ani časovo neohraničili aspoň dňom vznesenia obvinenia. Navyše toto skutkové zistenie bolo doplnené súdom prvého stupňa až v druhom rozsudku súdu prvého stupňa, a teda absentovalo v prvom rozhodnutí súdu prvého stupňa. Nie je preto možné na toto doplnenie prihliadať, keďže by to bolo v rozpore so zásadou zmeny k horšiemu (túto námietku rozoberáme v ďalších častiach dovolania). S poukazom na uvedené (ako i judikaturu) je preto možné uviesť, že zákonný znak “zatajenie” je možno vzhľadnúť len v takom konaní obvineného, ktorý nereaguje na výzvy kontrolných orgánov (správcu dane, predbežného správcu a pod.), prípadne kontrolným orgánom predstiera, že určité doklady vôbec nemá alebo ich umiestni alebo ukryje na takom mieste, kde sú pre tieto orgány bežnými prostriedkami nedostupné, prípadne uvádza rozporuplné údaje o tom, kde sa účtovníctvo nachádza. Takéto konanie obvineného však v skutkovej vete napadnutého rozsudku absentuje, pričom táto neobsahuje nielen žiadne konkrétne konanie obvineného, ale ani označenie kontrolného orgánu vo vzťahu, ku ktorému sa mal obvinený skutku dopustiť. Z ustálenej judikatury vyplýva, že vyjadrením zisteného skutkového stavu je skutok obsiahnutý v tzv. skutkovej vete rozsudku (primerane napr. R 13/1997, R 100/2001, R 24/2004, R 32/2007), nie skutkové okolnosti uvedené v dôvodoch rozhodnutia, vyplývajúce z vykonaného dokazovania, či odvolania obžalovaného, pokiaľ nie sú v skutkovej vete rozsudku obsiahnuté (m.m. rozsudok, sp. zn. 4Tdo/63/2019). Tento zákonný znak preto jednoznačne nebol naplnený.“

Vo vzťahu k znaku „povinné údaje o závažných skutočnostiach slúžiacich na kontrolu účtovníctva“ obvinený uviedol: „...skutková podstata sťažného prečinu vymedzuje povinné údaje ako údaje “vo výkaze, v hlásení, vo vstupných údajoch vkladných do počítača alebo v iných podkladoch” “slúžiacich na kontrolu účtovníctva”. Právna veta rozsudku súdu prvého stupňa ich vymedzila ako skutočnosti slúžiace na kontrolu účtovníctva, a to bez toho, aby sa špecifikovalo, či sa jedná o výkazy, hlásenia, vstupné údaje vkladané do počítača, či iné podklady. Nie je preto zrejmé, aké konkrétne doklady, či iné vstupné údaje vkladané do počítača mal obvinený vlastne zatajiť. V skutkovej vete by opätovne mali byť tieto údaje opísané, a to aspoň všeobecne (t. j. aby bolo zrejmé, čo mal obvinený zatajiť, t. j. či sa v skutočnosti jednalo o podklady slúžiace na kontrolu účtovníctva alebo o iné doklady). V tomto smere obhajoba nedá nepoznamenať, že zo skutkovej vety nie je ani zrejmé, za aké obdobie mal obvinený doklady zatajiť; zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa len vyplýva, že v roku 2009 a 2010 bol obvinený zodpovedný za vedenie účtovníctva. Tento údaj však nič nevypovedá o tom, aké podklady mal obvinený zatajiť (t. j. minimálne aspoň vymedzením obdobia alebo jeho konca, ktoré sa muselo ukončiť vznesením obvinenia). Z výziev predbežnej správkyne L.. U. I. je pritom zrejmé, aké doklady žiadala, pričom tieto jej neboli dodané (mimoriadna účtovná závierka, zoznam veriteľov, zoznam spriaznených osôb, zoznam majetku a pod.). Sudy nižších stupňov preto nemali problém určiť, ktoré konkrétne doklady, mal obvinený zatajiť. V tomto smere poukazujeme, že obvinený napríklad v odpovedi správkyni zo dňa 25.07.2012 predložil zoznam majetku a zoznam záväzku, pričom uviedol, toto nie je kompletne. Je teda sporné, či obvinený (aspoň v teoretickej rovine) mohol naplniť zákonný znak “zatajenie”. Osobitne namietame absenciu znaku “závažné skutočnosti”, keďže k trestnoprávnemu postihu sa nevyžaduje zatajenie akýchkoľvek skutočností, ale len takých, ktoré dosiahnu stupeň závažnosti.“

V súvislosti s uvedeným tu obvinený poukázal na dobovú judikaturu NS ČSSR - TPJF 60/72 (č. 54/73 Zb. roh. Tr.), NS ČR - 3Tz 12/88 (č. 23/89 Zb. rozh. tr.) a ďalej uviedol: „Zo skutkovej vety však nie je zrejmé, aké skutočnosti boli predmetom skutku, a teda nie je možné ani posúdiť, či sa jednalo o závažné skutočnosti alebo nie. V neprospech záveru o naplnení znaku “závažné skutočnosti” svedčí nakoniec i to, že sudy nižších inštancií vylúčili trestnoprávnu kvalifikáciu trestného činu marenia konkurzného a vyrovnacieho konania podľa § 243 ods. 1 písm. d/ Trestného zákona. Je tomu tak preto, lebo napriek konaniu obvineného (podľa súdov nižších inštancií) nedošlo k podstatnému sťaženiu konkurzného konania. Na tomto mieste sa žiada uviesť, že zo skutkovej vety nie je zrejmé zistiť, z akého skutkového základu vychádzali sudy nižších inštancií, keď nešpecifikované podklady označili za “závažné”. Toto

nakoniec nie je ani zrejmé z odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií. Ani tento znak nebol naplnený.

Uvedené sa vyníma o to viac, že zo skutkovej vety nie je zrejmé, vo vzťahu k akému kontrolnému orgánu mal obvinený údaje či doklady zatajiť. Keďže súdy nižších stupňov vylúčili správcu, tak do úvahy neprichádza trestnoprávna zodpovednosť z trestného činu marenia konkurzného a vyrovnacieho konania podľa § 243 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Zo skutkových zistení súdov nižších inštancií pritom vyplýva, že podstatou konania bolo práve konanie v súvislosti s konkurzným konaním. Skutková podstata trestného činu podľa § 243 ods. 1 písm. d) Trestného zákona však z dôvodu špeciality konzumovala stíhaný trestný čin podľa § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Bolo by v rozpore s logikou veci, aby v prípade zistenia významného následku pri trestnom čine (t. j. pri podstatnom sťažení konkurzného konania) podľa § 243 ods. 1 písm. d) Trestného zákona bol páchateľ postihovaný len touto právnou kvalifikáciou, a v prípade nezistenia tohto následku by bol páchateľ postihovaný prísnejšou právnou kvalifikáciou vyplývajúcou z ustanovenia § 259 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Rovnaké úvahy je možné vzhľadnúť i v prípade právnej kvalifikácie trestného činu správy marenia výkonu správy daní podľa § 278a ods. 1 písm. a) Tr. zák., ktoré znie nasledovne: “Kto marí výkon správy daní tým, že a) v dokladoch predkladaných pri správe daní uvedie nepravdivé alebo hrubo skresľujúce údaje, alebo zatají povinné údaje o skutočnostiach rozhodujúcich pre správne určenie dane.” Je tomu tak preto, lebo vzhľadom na neuvedenie kontrolného orgánu a konkrétneho konania v skutkovej vete nie je vylúčená ani táto právna kvalifikácia. Zo skutkových zistení súdov nižších inštancií je však zrejmé, že takáto právna kvalifikácia by nemohla byť trestná, a to preto, že obvinený nebol “za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý”. Opätovne by bolo v rozpore s logikou veci, aby len v prípade naplnenia tejto skutočnosti bolo pristúpené k tejto právnej kvalifikácii, ktorá je taktiež (oproti stíhaného trestnému činu) miernejšia. Preto máme za to, že skutok ustálený v skutkovej vete pripúšťa i právnú kvalifikáciu, ktorá nezodpovedá žiadnemu trestnému činu. Osobitne namietame, že v skutkovej vete nie je zrejmé, na základe čoho súdy nižších inštancií vzhľadli úmysel (zohľadňujúc i to, že ustanovenie § 260 Tr. zák. ustanovuje skutkovú podstatu spáchanú z nebanlivosti). Takéto vymedzenie úmyslu v skutkovej vete absolútne absentuje. Právna kvalifikácia ustáleného skutku preto nemôže obstať, a preto je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.“

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku obvinený U. M. namietal nezákonné zloženie senátov odvolacieho súdu v prípade prvého a druhého rozhodnutia odvolacieho súdu. Uviedol, že: „V prejednávanej veci bola vec (vzťahujúce sa na odvolanie proti prvému rozsudku) pridelená senátu 1To. V zmysle Rozvrhu práce Krajského súdu v Žiline v roku 2020 (účinnom v čase pridelenia veci) bol senát 1To zložený nasledovne: JUDr. Pavol POLKA, JUDr. Vladimír KURÁK, JUDr. Monika LIPTÁKOVÁ. Senát 1To však rozhodol Uznesením, sp. zn. 1To/30/2020 v zložení: JUDr. Vladimír KURÁK, JUDr. Monika LIPTÁKOVÁ a JUDr. Adriana GALLOVÁ. Z rozvrhu práce však nevyplýval algoritmus stanovenia JUDr. Adriany GALLOVEJ.“ Menovaný v súvislosti s uvedeným poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 475/2022, z 21. decembra 2022, konkrétne na bod 51 až 55, č. k. III. ÚS 287/2020, z 28. januára 2021, 3Tdo/40/2020, z 9. novembra 2022. Ďalej dodal: „Z uvedeného je zrejmé, že judikatúra Ústavného súdu SR bezpodmienečne vyžaduje, aby v prípade sudcov bol daný vopred stanovený algoritmus, ako sa bude kreovať senát. V prejednávanej veci však takýto algoritmus neexistoval, resp. minimálne možno konštatovať, že nebol zverejnený (keďže nebol súčasťou zverejneného rozvrhu práce). Takýto postup je v príkrom rozpore s právom na zákonného sudcu, keďže zastupujúci sudcovia môžu byť vyberaní účelovo podľa predmetu prejednávanej veci riadiacim predsedom zastupujúceho senátu. Jedná sa preto o hrubé porušenie práva na zákonného sudcu či práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj ako “Dohovor”) v jeho trestnej vetve. Senát odvolacieho súdu teda rozhodol v nezákonnom zložení, a preto možno konštatovať existenciu vady nezákonného zloženia senátu. Osobitne namietame i zloženie senátu v prípade napadnutého rozhodnutia, keďže zloženie tohto senátu bolo priamo závislé od zákonnosti zloženia prvého rozhodnutia odvolacieho senátu. Z uvedeného dôvodu preto nie je námietka obvineného limitovaná uplatnením lehoty. V tejto súvislosti poukazujeme na Rozsudok SDEÚ zo dňa 1. júla 2007 vo veci Chronopost SA, sp. zn. C-341/06 P a C-342/06 P, body 44 až 50.“

V závere tohto dovolacieho dôvodu obvinený dodal, že prvé rozhodnutie odvolacieho súdu (uznesenie, sp. zn. 1To/30/2020, z 28. apríla 2020) bolo prijaté na neverejnom zasadnutí, a teda obvinený nemal

vedomosť o zložení senátu, teda nemohol pred rozhodnutím namietat' zloženie senátu. Túto vadu (i keby bola obvineným výslovne namietaná po prijatí prvého rozhodnutia odvolacieho súdu) nebolo možné napraviť v ďalších štádiách konania, keďže objektívne je ju možné napraviť až na základe dovolacieho rozhodnutia.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol v podstate nasledovné: „...odôvodnenie napadnutého uznesenia (v spojení s rozsudkom súdu prvej inštalácie) je možné hodnotiť ako arbitrárne a v mnohých smeroch i zjavne neodôvodnené. Je síce pravdou, že odôvodnenie rozhodnutia súdu by nemalo odpovedať na každú námietku, avšak malo by obsahovať presvedčivé úvahy o tom, čo je podstatou skutkov, t. j. aký skutok je vlastne predmetom tohto trestného stíhania. Skutok musí byť v skutkovej vete vymedzený tak, aby nebol zameniteľný s iným skutkom (t. j. vymedzením miesta, času a spôsobu spáchania skutku). Takéto vymedzenie skutku však skutková veta napadnutého rozsudku nevymedzuje. Toto v okolnostiach prípadu zakladá i porušenie práva na obhajobu z dôvodu porušenia práva byť oboznámený s podstatou obvinenia podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 3 písm. a) a b) Dohovoru. Článok 6 ods. 3 písm. a/ Dohovoru garantuje obvinenému právo byť oboznámený s obvinením. Obvinený má právo v zmysle uvedeného ustanovenia Dohovoru byť informovaný o podstate obvinenia nielen pri vznesení obvinenia, ale i v priebehu celého trestného konania, ak dôjde k akejkoľvek zmene podstaty obvinenia. Uvedené platí bezpodmienečne i v prípade, ak sa vymedzený skutok nemenil a došlo k zmene právnej kvalifikácie (Penev proti Bulharsku, rozsudok zo dňa 07.01.2010, č. 20494/04, § 42), a to napríklad i v tom prípade, ak by táto zmena spočívala len v zmene formy zavinenia z úmyslu na nedbanlivosť alebo opačne (viď napr. Rozhodnutie ESĽP Adrian Constantin proti Rumunsku, rozsudok z 12.04.2011, č. 21175/03, § 23 - 25). Ani odôvodnenie súdov nižších inšancií neposkytuje bližšie vymedzenie skutku. A preto nemôže z ústavnoprávneho hľadiska obstáť a je potrebné ho považovať za príkro rozporné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Za samostatné porušenie práva na obhajobu je potrebné považovať porušenie zákazu zmeny k horšiemu, ktoré je potrebné subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.. Obvinený vzhliada zásadné porušenie práva na obhajobu v porušení zásady zákazu reformatio in peius (zákaz zmeny k horšiemu), ktorá je tradične integrálnou súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 47 Charty). Táto zásada má rímskoprávny základ (Reformatio in peius iudici appellato non licet - srov. Digesta 49, 1, 1, pr. - Ulpianus a bola i v našom právnom priestore postupne prijímaná. Teória túto zásadu odôvodňuje nutnosťou garantovať obvinenému právo napadnúť rozsudok v čo najširšom rozsahu bez obavy z rizika, že si obvinený situáciu zhorší podaním opravného prostriedku (Šámal, P., a kolektív: Trestní řád, komentář, II. díl, 5. vydání, Praha, 2005, C. H. Beck, str. 1959). Uvedenú zásadu je potrebné vykladať čo najširšie, “inak by sa totiž právo na podanie opravného prostriedku stalo do značnej miery formálnym, keď síce určité osoby by mali právo podávať opravné prostriedky, ale z obavy .., že toto právo by sa mohlo obrátiť proti nim, by ho radšej nevykonávali“ (porovnaj Šámal, P.: K úpravě trestního procesu v letech normalizace in Vývoj práva v Československu v letech 1945-1989, Praha, Karolinum, 2004, str. 328).“ V súvislosti s uvedeným obvinený poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. IV. ÚS 2585/13, z 20. júla 2016. Obvinený ďalej dôvodil: „Princíp zákazu reformatio in peius tvorí integrálnu súčasť procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, a preto je potrebné ho dodržiavať, ako aj aplikovať, pokiaľ možno vždy najširšie a vždy iba materiálne, nie formálne (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2011, sp. zn. III. ÚS 392/2010, ako i Rozsudok NS SR, spis. zn. 6Tdo/48/2019). Napadnutým uznesením bola táto zásada porušená. V tejto súvislosti sa v prvom rade žiada uviesť, že odvolanie voči prvému rozhodnutiu podal obvinený, a to vo svoj prospech. Prokurátor (ako kontradiktórna strana) nepodal v tejto veci odvolanie. V prvom odvolacom konaní bol obvinený úspešný, preto v ďalšom konaní nemohlo dôjsť k zmene k horšiemu (m.m. 4Tdo/63/2019). K zmene horšiemu však došlo v prípade skutkovej vety. Druhé rozhodnutie súdu prvého stupňa do skutkovej vety pojal nasledovnú okolnosť týkajúcu sa obvineného: “ako osoba, ktorá ako jediná mohla s účtovníctvom disponovať”. Jedná sa o okolnosť, ktorá vyznieva v neprospech obvineného, pričom môže mať relevantný význam pre posúdenie zákonného znaku “zatajenie”. Z uvedeného dôvodu preto došlo k porušeniu práva na obhajobu i z tohto dôvodu.“

Obvinený U. M. v závere navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1To/58/2022, zo 4. októbra 2022 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd, § 3 ods. 3 a § 51 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, v neprospech obvineného U. M. a zároveň, aby uznesenie odvolacieho súdu zrušil a spolu s ním, aby zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Zároveň, aby dovolací súd krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu prokurátorka Okresnej prokuratúry Žilina uviedla, že sa k nemu osobitne nevyjadruje a ďalej dodala: „Som toho názoru, že vykonanými dôkazmi bolo preukázané, že odsúdený U. M. spáchal skutok, za ktorý bol právoplatne odsúdený, pričom predmetný skutok bol správne právne kvalifikovaný ako prečin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a za uvedený prečin bol odsúdenému uložený zákonný trest. V tejto súvislosti uvádzam, že dokazovaním vykonanom na hlavnom pojednávaní bol náležite zistený skutkový stav, čo konštatoval i Krajský súd v Žiline vo svojom rozhodnutí sp. zn. 1To/58/2022 zo dňa 04.10.2022. Hodnotenie dôkazov vykonaných v priebehu hlavného pojednávania vyplýva z odôvodnenia prvostupňového rozsudku, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňujem. Napriek namietaným dovolacím dôvodom podľa ust. § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku nie sú v dovolaní uvedené také nové skutočnosti, ktoré neboli uvádzané obhajobou v minulosti, ktoré by viedli k tomu, že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a napadnuté rozhodnutie súdu by malo byť založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujem, aby dovolací súd dovolanie odsúdeného U. M. odmietol z dôvodu podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.“

+ + +

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal splnenie procesných podmienok pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku] v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), pričom zároveň boli splnené obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (ods. 1) Trestného poriadku.

Najvyšší súd podotýka, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych procesných a hmotnoprávnych chýb. Nakoľko dovolanie predstavuje výnimočný prielom do právoplatnosti súdneho rozhodnutia (vyjadrujúcej záujem na stabilite právnych vzťahov a právnej istote), možnosti jeho podania vrátane dovolacích dôvodov sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku - dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Citovaný dovolací dôvod môžu naplniť rôzne pochybenia súvisiace s jeho formáciou či personálnym obsadením. V súlade s naznačeným tak napríklad môže ísť o prípad, ak zloženie súdu nezodpovedalo ustanoveniam § 2 ods. 16, § 237 ods. 3 alebo § 349 ods. 2 Trestného poriadku (najčastejšie, ak namiesto senátu rozhodol samosudca), alebo ak ide o rozhodovanie, ktorému predchádzalo pridelenie veci spojené s porušením pravidiel podľa zákona a rozvrhu práce dotknutého súdu v zmysle § 51 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov - konkrétne náležitosti zloženia

súdu nie sú obsiahnuté výlučne v predpisoch trestného práva. Aktuálne rozoberaný dovolací dôvod, popri dovolacom dôvode uvedenom v § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, predstavuje účinný prostriedok nápravy v prípade, ak došlo k odňatiu veci zákonnému sudcovi, a teda ak bol porušený čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ešte pred vecným skúmaním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal aj splnením tzv. podmienky uplatnenia námietky dovolateľovi známej okolnosti v zmysle prvej vety § 371 ods. 4 Trestného poriadku, ktoré ustanovenie s výnimkou ministra spravodlivosti pre účinné podanie dovolania pri taxatívne vybraných dovolaciach dôvodoch [§ 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku] vyžaduje, aby vytýkaná okolnosť, ktorá má založiť naplnenie dovolacieho dôvodu, bola dovolateľom uplatnená najneskôr v odvolacom konaní, ak mu táto okolnosť v priebehu konania nepochybne bola, resp. musela byť známa. V opačnom prípade zákon výslovne „sankcionuje“ dovolateľa za jeho predošlú vedomú pasivitu v konaní nemožnosťou účinného použitia vytýkanej okolnosti ako podkladu pre splnenie uplatneného dovolacieho dôvodu (k tomu S 11/2016-II. alebo ZSP 35/2013-II.).

Už na danom mieste sa žiada vzhľadom na obsah posudzovaného dovolania tiež poukázať na podmienku uvedenú v (v prvej vete) § 371 ods. 4 Trestného poriadku pre použiteľnosť dôvodov dovolania písm. a) až g) ods. 1 uvedeného ustanovenia, keď konkrétne zákon požaduje, aby v dovolaní uvádzaná okolnosť bola namietaná už skôr - najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, a to za (súčasného) splnenia predpokladu, že predmetná okolnosť „bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už pôvodnom konaní“.

Ak ide pritom o vyššie uvedený zákonom požadovaný predpoklad, aby namietaná okolnosť bola dovolateľovi známa už v pôvodnom konaní, dovolací súd zdôrazňuje, že tento je potrebné vykladať ako dostupnosť k informáciám prostredníctvom svojich (v prípade obvineného obhajobných) práv - t. j. platí prezumpcia vedomosti na všetko, s čím sa mohol dovolateľ s využitím svojich práv oboznámiť. Alebo tiež inak povedané, nie je možné sa v zmieňovanej súvislosti odvolávať na svoju nevedomosť zapríčinenú rezignáciou na uplatnenie svojich práv, resp. majúcu pôvod v ich nedôslednom (či „nedostatočnom“) uplatňovaní.

Preto pokiaľ dovolateľ prvýkrát až v podanom dovolaní namieta okolnosť, (objektívne) skôr zistiteľnú z obsahu spisového materiálu, prípadne samotného priebehu pojednávania / zasadnutia, zákonná podmienka uvedená v prvej vete § 371 ods. 4 Trestného poriadku nie je u neho splnená.

Rovnako neprichádza potom do úvahy ani „obídenie“ tejto podmienky, stanovenej pre dovolateľa, s odkazom na to, že v súlade s § 317 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku mal na v dovolaní namietanú okolnosť (prvýkrát až v podanom dovolaní vytýkanú chybu) ex offo prihliadnuť už samotný odvolací súd.

Napokon, z hľadiska komplexnosti v súvislosti s výkladom ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku sa žiada dodať, že aj napriek súvisiacemu zjednocujúcemu stanovisku trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu (publikovanému v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 11/2016) sa ešte stále možno stretnúť taktiež so snahou dovolateľov „obísť“ aplikáciu tohto ustanovenia s odkazom na skutočnosť, že namietané pochybenie je závažného ústavného charakteru (s prípadným dodatkom, že samotný zákon nemôže predsa vytvárať prekážky pre dosiahnutie práva garantovaného Ústavou Slovenskej republiky).

Vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu obvinený U. M. namietal nezákonné zloženie senátov odvolacieho súdu v prípade prvého a následne teda aj druhého rozhodnutia odvolacieho súdu. V Ústave Slovenskej republiky sú okrem iného uvedené a garantované aj najdôležitejšie ľudské práva a základné slobody, ktoré sú následne konkrétne a obširnejšie upravené v špecifických právnych predpisoch, v predmetnom prípade, aktuálnom z hľadiska riešenej právnej problematiky v Trestnom poriadku.

Článok 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v prvej vete ustanovuje, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Práve z tohto dôvodu Trestný poriadok umožňuje aj obvinenému namietat

nezákonné zloženie súdu (senátu).

Článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky tým, že zaväzuje štátne orgány (teda aj súdy) konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, zároveň limituje uplatnenie subjektívnych práv obvineného aj obmedzujúcimi ustanoveniami, napr. lehotami a podmienkami uplatnenia práva uvedenými v zákone. To, že sa obvinený nerozhodne svoje právo uplatniť, hoci takúto možnosť priznanú mu zákonom na základe čl. 48 ods. 1 prvej vety ústavy už má, je zákonným prejavom jeho slobodného rozhodnutia. Rovnako však je zákonné aj obmedzenie uplatnenia tohto práva.

Uvedené konštatovanie je výrazom obsahovej nadväznosti ústavnej (aj v jej vnútornej štruktúre) úpravy a trestnoprocesnej úpravy. Preto nemožno právne účinne argumentovať použitím čl. 48 ods. 1 ústavy, lebo príslušná zákonná úprava v § 371 ods. 1 písm. b) a § 371 ods. 4 Trestného poriadku je zákonnou konkretizáciou prvého z uvedených ustanovení, čo do rozsahu a podmienok uplatnenia dotknutého práva, a to v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy (tak ako u iných práv priznávaných právnym poriadkom).

Okrem uvedeného platí všeobecná axioma, že zákon poskytuje ochranu tomu, kto sa o svoje práva náležite stará, t. j. kto si ich uplatňuje spôsobom predpokladaným v zákone. Teda, ak obvinený vedel alebo mohol vedieť o údajnom nezákonnom zložení súdu, resp. senátu (ktorého zloženie mu bolo alebo nesporne mohlo byť preukázateľne známe), mohol a mal túto skutočnosť namietat' už v čase prvostupňového konania po zrušení prvého rozsudku, prípadne v rámci odvolacieho konania a nie až v rámci mimoriadneho (dovolacieho) konania. Najvyššiemu súdu nie je známa žiadna prekážka, ktorá by takému vzneseniu námietky bránila. Ak by bola uplatnená, odvolací súd by sa s ňou musel vysporiadať. Naopak, najvyššiemu súdu neuniklo, že obvinený bol od zrušenia prvého rozsudku prvostupňového súdu pasívny, keď využíval svoje oprávnenie nezúčastňovať sa nariadených hlavných pojednávaní, resp. verejného zasadnutia. Preto ani nie je možné posúdiť spoluprácu medzi obvineným a obhajcom, aj keď kvalita obhajoby môže byť relevantným dovolacím dôvodom len vo veľmi výnimočných prípadoch.

Dikcia obmedzujúceho ustanovenia uvedená v § 371 ods. 4, prvej vete Trestného poriadku núti teda procesné strany k tomu, aby nezákonnosť im známych okolností, v danom prípade spočívajúcu v údajnom nezákonnom zložení súdu (senátu), namietali už v rámci súdneho konania do právoplatného skončenia trestného stíhania a nevyčkávali nečinne až na konanie o dovolaní. Nemožno v tejto súvislosti prehliadnuť, že uvedená pasivita oprávnenej osoby má negatívny vplyv na rýchlosť, aj na hospodárnosť trestného konania. Okrem toho, otázky zákonnosti zloženia súdu (senátu) v zmysle § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku [ale napr. aj otázky príslušnosti súdu - § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku] majú byť posudzované súdom prvého stupňa, resp. v odvolacom konaní s tým, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) písm. b) Trestného poriadku majú byť preskúmané až vo vzťahu k tomu, ako otázku príslušnosti súdu, či zákonnosti zloženia súdu (senátu) v prípade, ak je sporná, vyriešil súd prvého stupňa, resp. odvolací súd.

Obmedzenie práva podať dovolanie v prípade, ak okolnosť, ktorá sa uvádza ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku, bola známa už v skoršom štádiu súdneho konania a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, sa týka iba obvineného (a osôb uvedených v § 369 ods. 5 Trestného poriadku) a generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Výnimkou, ktorú Trestný poriadok pripúšťa, je podanie dovolania ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky, u ktorého sa splnenie podmienky v zmysle § 371 ods. 4 prvej vety za bodkočiarkou Trestného poriadku nevyžaduje, nakoľko nie je účastníkom konania na súde prvého stupňa, ani odvolacieho konania.

Vo vzťahu k vyššie uvedenému má odvolací súd za to, že tento dovolací dôvod nie je naplnený, nakoľko obvinený U. M. nevyužil svoje právo na uplatnenie námietky najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Preto je irelevantné skúmanie údajného nezákonného zloženia senátu odvolacieho súdu pri rozhodovaní o prvom odvolaní obvineného.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku - dovolanie možno podať, ak

zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť možností medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám zabezpečujúcim ochranu základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného aj jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného U. M. zásadným spôsobom. Menovaný navyše namietol, vo vzťahu k uvedenému argumentoval v podstate tým, že jeho právo na obhajobu bolo porušené tak, že „...odôvodnenie napadnutého uznesenia (v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie) je možné hodnotiť ako arbitrárne a v mnohých smeroch i zjavne neodôvodnené“. K uvedenému dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, s ktorým sa stotožnil, a preto na neho v plnej miere odkazuje. Odvolací súd sa dostatočne podrobne zaoberal každou jednou odvolacou námietkou a podal dostatočne vystihujúce odôvodnenie vo svojom rozhodnutí, s ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky súhlasí. Prvostupňový súd v rozsudku náležite zreprodukoval vykonané dôkazy a tieto podrobne vyhodnotil na stranách 9 až 16 aj s odkazom na právny názor z uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 1To/30/2020 z 28. apríla 2020 (v poradí prvé). Vzhľadom na to je plne akceptovateľné, že odvolací súd (aj) odkázal na skutkové závery a právne úvahy prvostupňového súdu, ktoré pokladal za správne. Najvyšší súd konštatuje, že odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa sú v jednoliatom celku konzistentné a presvedčivé. Vo vzťahu k tvrdeniu obvineného o porušení zákazu zmeny k horšiemu v prípade skutkovej vety dovolací súd korešponduje s vyjadrením krajského súdu v zrušujúcom rozhodnutí, sp. zn. 1To/30/2020, z 28. apríla 2020 ohľadom významu zákazu reformationis in peius (zákaz zmeny k

horšiemu) na strane 9 predmetného rozhodnutia. Podľa názoru dovolacieho súdu bola totožnosť skutku zachovaná tým, že okresný súd do upravenej skutkovej vety pojal len skutočnosti, ktoré boli už dokázané a o ktoré oprel okresný súd rozhodnutie o vine, a teda uvedeným prišlo k upresneniu už ustáleného skutku na podklade dostatočne zisteného a vyčerpávajúco odôvodneného konania, ktoré viedlo k druhému rozsudku. Voči uvedenému rozhodnutiu nemal výhrady ani krajský súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí. Tvrdenie o zmene k horšiemu je vytrhnuté z celkového pohľadu na prejednávajúcu vec. V porovnaní s prvým rozsudkom prvostupňového súdu a druhým rozhodnutím dovolacieho súdu je zrejmé, že v konečnom dôsledku ide o zmenu v prospech obvineného, keď skutok a z toho vyplývajúca právna kvalifikácia boli ustálené podľa § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a nie podľa § 259 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. b) Trestného zákona.

S ohľadom na vyššie uvedené ani tento dovolací dôvod nebol naplnený.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže napĺňať nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že išlo o iný trestný čin, alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), prípadne zániku trestného činu (najmä § 87 Trestného zákona), alebo pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a podobne. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúma skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je teda legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov.

K dovolacej námietke týkajúcej sa jednotlivých znakov skutkovej podstaty prečinu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona („ako osoba, ktorá ako jediná mohla s účtovníctvom disponovať“; „zatajiť“) dovolací súd uvádza nasledovné. V posudzovanej veci uplatnené námietky obvineného smerujú výlučne do oblasti skutkových zistení. Vytýka súdom nesprávne dokazovanie, nesprávne hodnotenie dôkazov a následne chybné skutkové zistenia, pričom presadzuje vlastné hodnotiace úvahy vzťahujúce sa na vykonané dôkazy a predkladá vlastnú verziu skutkového stavu. Pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorého skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení skutku tak, ako je uvedený na začiatku tohto odseku. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaného ustanovenia odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú do popisu skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov uvedeného prečinu. Skutočnosť, že ustálený skutok sa v podstatnom obsahu prekrýva so znením skutkovej podstaty daného prečinu, napriek dovolateľom vysloveným pochybnostiam neznamena, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Uvedené aplikačné problémy vznikajú práve pri trestných činoch proti majetku. Vo vyššie uvedených súvislostiach by dovolanie mohol podať iba minister spravodlivosti v zmysle § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Z uvedeného vyplýva, že ani tento dovolací dôvod naplnený nebol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uzatvára, že v predmetnej veci nezistil naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol spôsobom, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.